

Groninger akkerbouwer stuurt bij met gips

'Zonder gips zijn kluiten harder'

Koen de Bruin vult de strooier met gips.

Akkerbouw | Tekst en foto's: **Hendrik Begeman**

Akkerbouwer Koen de Bruin strooit sinds zeven jaar gips op zijn grond. "Om het bewerkbaar te houden en de structuur te verbeteren." De verbeteringen zijn volgens hem niet te zien, maar wel te voelen.

Koen de Bruin boert in Warffum op ongeveer 90 hectare; omdat er ook huurland bij is, kan het oppervlak wat wisselen. De grond varieert van zavel tot zeeklei, met een afslibbaarheid van 15 tot 45 procent. De helft van zijn areaal wordt ingevuld met verschillende rassen pootaardappelen, geteeld voor verschillende handelshuizen. "Het voorjaar is

vroeg en voorspoedig verlopen, maar een regenbuitje zou goed uitkomen." Te hard durft hij niet te roepen om regen. De akkerbouwer heeft liever droge dan natte problemen. Afgelopen najaar ligt bij hem nog vers in het geheugen. "De laatste uien zijn in november binnengereden. De meeste zijn inmiddels al lang afgeleverd, maar voor wat er nu nog zit,

vrees ik het ergste. De prijs en de kwaliteit gaan hand in hand naar beneden." Naast aardappelen en zaaiuien teelt De Bruin suikerbieten en granen.

Kalkbemesting

Vooral bij de aardappelen strooit De Bruin de laatste jaren gips. "Om de grond bewerkbaar te houden en de structuur te verbeteren." Kalkbemesting is voor hem niet nieuw. "In het verre verleden reden we jaarlijks schuimaarde uit, een restproduct van de suikerfabrieken. Maar daar zijn we 25 jaar geleden mee gestopt. Van schuimaarde liep de pH omhoog en die was met 7,5 al hoog zat."

Een hogere pH geeft meer kans op schurft en op een lagere knolzetting. "Daar zit je als pootgoedteler niet op te wachten", meent De Bruin. Na schuimaarde heeft hij vaste varkensmest met stro geprobeerd. Dit heeft een iets verzurende werking en schijnt goed te zijn voor het pootgoed. Schijnt, want het genoemde effect was nauwelijks meetbaar, zeggen De Bruin en Geert Elzes, medewerker bij Agrifirm en leverancier van het gips aan De Bruin. Ook gaf de varkensmest problemen in de mestboekhouding.

Gips

Zeven jaar geleden maakte De Bruin de overstap naar de calciummeststof gips. Het eerste jaar legde hij proefvelden aan voor zijn aardappelen: een gedeelte met 6 tot 7 ton gips per hectare, een deel met 10 ton per hectare en een onbehandeld deel. Een zichtbaar effect in aardappelen was er volgens de akkerbouwer nauwelijks. "Zien kun je het niet, maar wel voelen", stelt De Bruin. "Je merkt het het beste als je er met de blote voeten over loopt. Zonder gips zijn de kluiten harder", meent hij. Wel was het effect een jaar later te zien in de volgteelt graszaad.

Keuze

De keuze voor gips of brandkalk is volgens Elzes afhankelijk van het bedrijf. "Het ligt aan de magnesiumvoorraad in de bodem en aan de teler. Brandkalk geeft een betere bewerkbaarheid en bevat ook magnesium. Aan zware grond geef je met gips veel vrij calcium." Tussen kleiplaatjes bevindt zich natrium en kalium, deze worden door grotere calciumionen vervangen. Zo komt er meer ruimte tussen de kleiplaatjes en meer rulheid in de grond. Daarnaast bevat gips zwavel, wat op lichte gronden welkom is. "Vooral in het voorjaar adviseren we met de eerste stikstofgift ook zwavel mee te geven voor de granen", vertelt Elzes. Zwavel is een van de bouwstenen voor eiwit en is nodig voor de fotosynthese. "De verkleuringen die enige weken geleden in veel granen zichtbaar waren, zijn te wijten aan droogte en mangaangebrek."

Prijs

De Bruin heeft dit jaar ook bij de uien een proef gedaan met gips. "Collega's waren er positief over." Op het perceel waar nu de

Geert Elzes (l), Klaas Jan Oudman en Koen de Bruin (r) bestuderen de grond: "Gips verbetert de structuur."

uien staan, heeft hij op een gedeelte met een slechte structuur gips gestrooid.

De prijs van gips is de laatste jaren flink gestegen. Dat terwijl het een afvalproduct is. Toen De Bruin er een jaar of zeven geleden mee begon, betaalde hij 12 euro per ton. Nu

ligt de prijs rond de 30 euro. "De prijs is het gevolg van marktwerking. De toepassing van gips in het noorden van Groningen is groeiende", weet Elzes. ♦

Bemesten bodem- & verbeteren

Akkerbouwer Koen de Bruin laat al zeven jaar gips strooien op zijn aardappelland.

Strooier voor elke toepassing

Loonwerker Klaas Jan Oudman strooide eind april het gips bij Koen de Bruin. Samen met zijn vader heeft hij een loonbedrijf in Pieterburen, met daarnaast wat akkerbouw en zoogkoeien. Een van hun belangrijkste werkzaamheden is het strooien van alle soorten mest, eierschalen, kalk, compost en gips. "Gips strooien doen we over bijna de gehele breedte van de provincie; van Lauwersoog tot Appingedam." Voor elk soort strooisel hebben vader en zoon een speciale strooier. Het gips tussen de aardappelruggen strooit Oudman met een lichte Bredal-schijvenstrooier op cultuurbanden. "Eerst wegen we een emmer met gips om het soortelijk gewicht te bepalen. Dat kan variëren van 900 tot 1100 kilo per kub. Vervolgens meten we met GPS de gestrooide oppervlakte", licht Oudman toe. Meestal wordt er tussen de 5 tot 6 ton per hectare gestrooid, met uitschieters naar beneden (4 ton) en boven (10 ton). Op vlak land strooit de machine 8 tot 9 meter breed, maar tussen aardappelruggen ligt de breedte op 6 meter. "Daarbij overlappen we volledig, zodat het gips aan beide zijden tegen de rug komt", vertelt Oudman. In het voorjaar strooit het loonbedrijf het gips voornamelijk tussen aardappelruggen, maar ook over wortelvelden. In het najaar wordt het op graanstoppels uitgereden. Voor brandkalk heeft Oudman een Unsing-vijzelstrooier aangeschaft, met een vijzel over de volle werkbreedte, die nauwkeurig over de gehele breedte doseert.

